บริษัท ห้องปฏิบัติการกลาง (ประเทศไทย) จำกัด
Central Laboratory (Thailand) Co.,Ltd.
สำนักงานใหญ่และสาขากรุงเทพฯ : 50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 ประเทศไทย
Head Office & Bangkok Branch : 50 Phaholyothin Road, Ladyao, JatuJak, Bangkok 10900 Thailand
Tel : (66) 0 2940 6881-3, 0 2940 5993 **Fax** : (66) 0 2940 6668 (Head Office) 0 2579 4895 (Bangkok Branch)
http://www.centrallabthai.com **เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 0105546096453**

Central Lab
One Stop & Fast Services

ที่ P1105/285

5 กันยายน 2566

เรื่อง แจ้งปรับมาตรฐานการรับรองสินค้าเกษตร และแนวทางการให้การรับรอง

เรียน ผู้ประกอบการ

ด้วยสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) ได้ดำเนินการปรับปรุงมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง ระบบการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุมและแนวทางการนำไปใช้ (มกษ. 9024-2564) โดยมีรายละเอียดมาตรฐานและระยะเวลาการปรับเปลี่ยน ตามสิ่งที่แนบมาพร้อมนี้

ดังนั้น หน่วยรับรอง บริษัท ห้องปฏิบัติการกลาง (ประเทศไทย) จำกัด ในฐานะหน่วยรับรอง (Certification Body) จึงได้กำหนดแนวทางให้ผู้ได้รับการรับรอง (Certified Applicant) จากหน่วยรับรอง บริษัท ห้องปฏิบัติการกลาง (ประเทศไทย) จำกัด นำไปใช้ในการดำเนินการจัดทำระบบ โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

ในการขอการรับรองและต่ออายุการรับรอง ให้ผู้ประกอบการที่ยังไม่มีความพร้อมในการปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ออกตามประกาศฉบับนี้ ให้นำมาตรฐานสินค้าเกษตรที่ออกตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : ระบบการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุมและแนวทางการนำไปใช้ ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. 2551 ลงวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2564 ไปพลางก่อนเป็นระยะเวลา 1 ปี โดยไม่เกินวันที่ 1 กันยายน 2567

ทั้งนี้ ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : ระบบการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุมและแนวทางการนำไปใช้ (ฉบับที่ 2) ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. 2551 มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน 2566 เป็นต้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชาคริต เทียบเธียรรัตน์)
กรรมการผู้อำนวยการ
บริษัท ห้องปฏิบัติการกลาง (ประเทศไทย) จำกัด

ส่วนตรวจประเมินและรับรองระบบ
โทรศัพท์: 0 2940 6881-83 ต่อ 213

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร :
ระบบการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุมและแนวทางการนำไปใช้ (ฉบับที่ ๒)
ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑

โดยเป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขการกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง ระบบการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุมและแนวทางการนำไปใช้ มาตรฐานเลขที่ มกษ. 9024-2564 ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้เหมาะสมกับสภาวการณ์ปัจจุบัน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๑๕ วรรคสอง และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบมติคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้ออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

๑. ให้ยกเลิกความในข้อ ๓.๗ กำหนดจุดวิกฤตที่ต้องควบคุม (ขั้นที่ ๗/หลักการที่ ๒) ที่แนบท้ายประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : ระบบการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุมและแนวทางการนำไปใช้ ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความในข้อ ๓.๗ กำหนดจุดวิกฤตที่ต้องควบคุม (ขั้นที่ ๗/หลักการที่ ๒) ที่แนบท้ายประกาศฉบับนี้แทน

๒. ให้ยกเลิกความในภาคผนวก ก ลำดับขั้นตอนและตัวอย่างแผนภาพการตัดสินใจที่แนบท้ายประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : ระบบการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุมและแนวทางการนำไปใช้ ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความในภาคผนวก ก ลำดับขั้นตอนและตัวอย่างแผนภาพการตัดสินใจที่แนบท้ายประกาศฉบับนี้แทน

๓. ในการขอรับการตรวจสอบรับรองและการขอต่ออายุใบรับรอง สำหรับผู้ประกอบการที่ยังไม่มีความพร้อมในการปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ออกตามประกาศฉบับนี้ ให้นำมาตรฐานสินค้าเกษตรที่ออกตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : ระบบการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุมและแนวทางการนำไปใช้ ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔ มาใช้บังคับไปพลางก่อน เป็นระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ

ทั้งนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖
ประภัตร โพธสุธน
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.7 กำหนดจุดวิกฤตที่ต้องควบคุม (ขั้นที่ 7/หลักการที่ 2)

ให้ผู้ประกอบการอาหารพิจารณาว่ามาตรการควบคุมใดที่ได้จากขั้นที่ 6/หลักการที่ 1 นำไปใช้ ณ CCP ได้ ทั้งนี้ จะกำหนดเป็น CCPs ก็ต่อเมื่อเป็นอันตรายที่มีนัยสำคัญจากผลการวิเคราะห์อันตรายเท่านั้น โดยกำหนดในขั้นตอนที่การควบคุมนั้นจำเป็นและหากเกิดการเบี่ยงเบนจะทำให้ผลิตอาหารที่อาจไม่ปลอดภัย มาตรการควบคุมที่ CCPs ส่งผลให้สามารถควบคุมอันตรายให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ทั้งนี้ อาจมี CCP มากกว่าหนึ่งจุดในกระบวนการผลิตสำหรับควบคุมอันตรายชนิดเดียวกัน (เช่น ขั้นตอนการปรุงสุกอาจเป็น CCP สำหรับการกำจัดเซลล์ของจุลินทรีย์ที่สร้างสปอร์ แต่ขั้นตอนการทำให้เย็นอาจเป็น CCP สำหรับป้องกันการงอกและเจริญของสปอร์) ในลักษณะเดียวกัน CCP เพียงจุดเดียวอาจควบคุมอันตรายได้มากกว่าหนึ่งชนิด (เช่น การให้ความร้อนสามารถเป็น CCP ที่ควบคุมจุลินทรีย์ก่อโรคหลายชนิด) การใช้แผนภูมิการตัดสินใจ (decision tree) (ภาคผนวก ก ภาพที่ ก.2) หรือการกำหนด CCP (ภาคผนวก ก ภาพที่ ก.3) สามารถช่วยในการพิจารณาว่ามาตรการควบคุมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งเป็น CCP สำหรับระบบ HACCP หรือไม่ แผนภูมิการตัดสินใจควรมีความยืดหยุ่นสามารถปรับใช้กับกระบวนการต่าง ๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นการผลิต การฆ่าสัตว์ การแปรรูป การเก็บรักษา การกระจายสินค้า หรืออื่น ๆ ทั้งนี้อาจใช้แนวทางอื่น เช่น การขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญได้

การระบุ CCPs โดยใช้แผนภูมิการตัดสินใจหรือแนวทางอื่น ให้พิจารณาดังต่อไปนี้:

1) ประเมินว่ามาตรการควบคุมสามารถใช้ที่ขั้นตอนการผลิตที่วิเคราะห์อยู่หรือไม่
   ก) หากมาตรการควบคุมไม่สามารถใช้ที่ขั้นตอนที่วิเคราะห์อยู่นี้ได้ ขั้นตอนนี้ไม่เป็น CCPs สำหรับอันตรายที่มีนัยสำคัญ
   ข) หากมาตรการควบคุมสามารถใช้ที่ขั้นตอนที่วิเคราะห์อยู่นี้ได้ แต่ยังสามารถใช้ที่ขั้นตอนหลังจากนี้ได้ด้วย หรือมีมาตรการควบคุมอื่นสำหรับอันตรายนี้ที่ขั้นตอนอื่นอีกด้วย ขั้นตอนนี้ไม่เป็น CCPs
2) พิจารณาว่ามาตรการควบคุมที่ขั้นตอนนี้ใช้ร่วมกับมาตรการควบคุมในขั้นตอนอื่นเพื่อควบคุมอันตรายเดียวกันหรือไม่ หากใช้ร่วมกัน ขั้นตอนทั้งสองเป็น CCPs

อาจสรุป CCPs ที่ได้ในรูปแบบตาราง เช่น ตัวอย่างแบบฟอร์ม HACCP ตามภาคผนวก ข แผนภาพที่ ข.2 และเน้นที่ขั้นตอนนั้น ๆ ในแผนภูมิกระบวนการผลิตด้วย

หากไม่มีมาตรการควบคุม ณ ขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งสำหรับอันตรายที่มีนัยสำคัญที่ระบุให้ปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์หรือกระบวนการผลิต

ภาคผนวก ก

(เป็นส่วนหนึ่งของข้อกำหนด)

ลำดับขั้นตอนและตัวอย่างแผนภูมิการตัดสินใจ

ภาพที่ ก.1 ลำดับขั้นตอนในการนำ HACCP ไปใช้

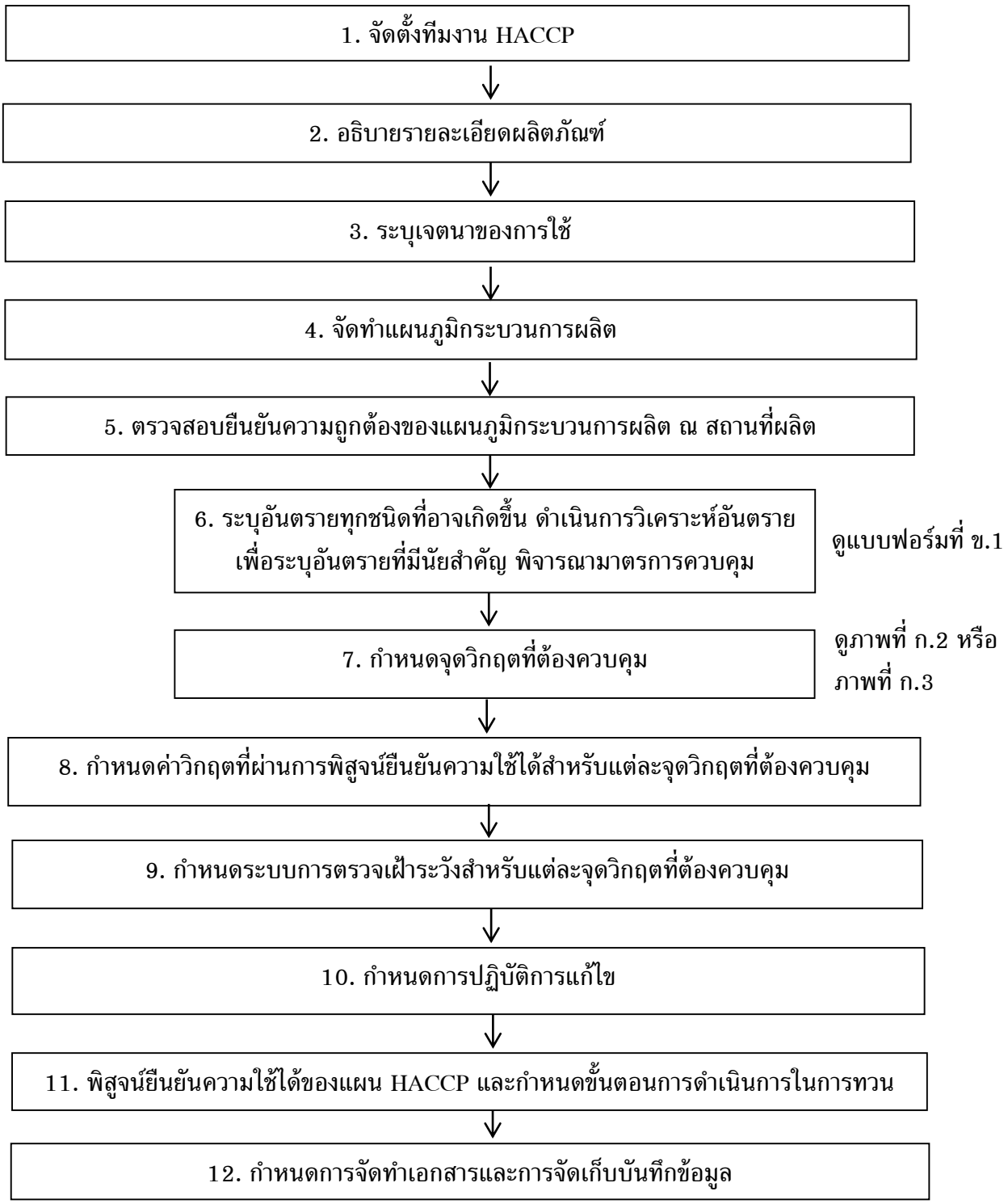

แผนภูมิการตัดสินใจ (ภาพที่ ก.2) และการกำหนด CCP (ภาพที่ ก.3) เป็นเพียงตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการตัดสินใจกำหนด CCP

ทั้งนี้ สามารถใช้ภาพที่ ก.2 หรือภาพที่ ก.3 หรือเครื่องมือแบบอื่นได้ถ้าเครื่องมือนั้นเป็นไปตามข้อ 3.7 กำหนดจุดวิกฤตที่ต้องควบคุม (ขั้นที่ 7/หลักการที่ 2) ของมาตรฐานนี้

ภาพที่ ก.2 ตัวอย่างแผนภูมิการตัดสินใจเพื่อใช้กำหนด CCP
(ใช้กับแต่ละขั้นตอนที่ระบุว่ามีอันตรายที่มีนัยสำคัญ)

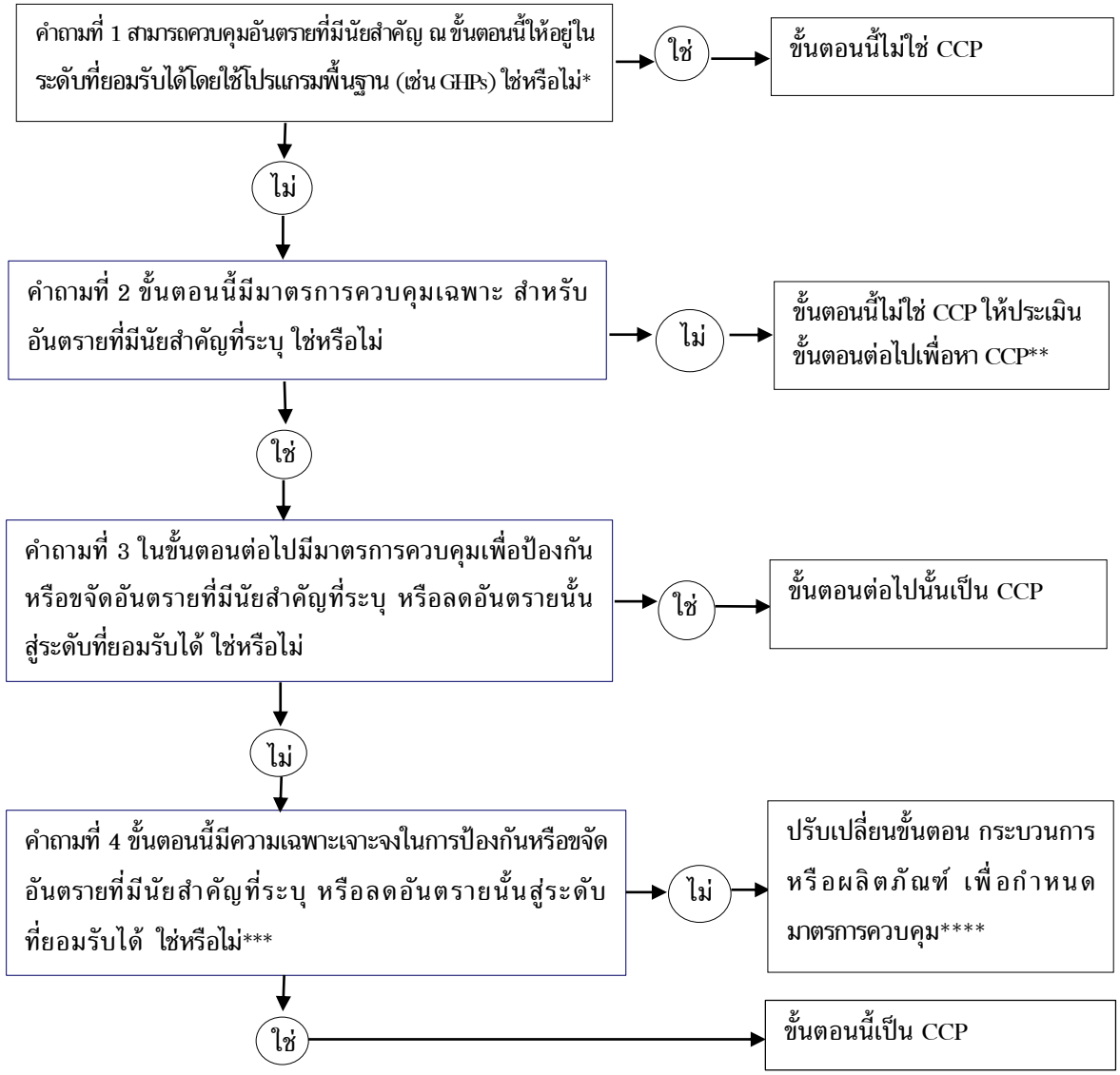

หมายเหตุ

* พิจารณานัยสำคัญของอันตราย (พิจารณาจากโอกาสการเกิดอันตรายหากไม่มีการควบคุม และความรุนแรงของอันตราย) และอันตรายนั้นสามารถควบคุมได้อย่างเพียงพอโดยโปรแกรมพื้นฐาน เช่น GHPs หรือไม่ ทั้งนี้ GHPs อาจเป็น GHPs ที่ปฏิบัติเป็นประจำ หรือ GHPs ที่ต้องการความเอาใจใส่มากขึ้นเพื่อควบคุมอันตราย (เช่น การตรวจเฝ้าระวังและการบันทึกข้อมูล)

** หากคำถามที่ 2 ถึง คำถามที่ 4 ยังระบุ CCP ไม่ได้ ให้ปรับเปลี่ยนกระบวนการหรือผลิตภัณฑ์เพื่อกำหนดมาตรการควบคุมและวิเคราะห์อันตรายใหม่

*** พิจารณาว่ามาตรการควบคุมที่ขั้นตอนนี้ใช้ร่วมกับมาตรการควบคุมในขั้นตอนอื่นเพื่อควบคุมอันตรายเดียวกันหรือไม่ หากใช้ร่วมกัน ขั้นตอนทั้งสองเป็น CCPs

**** กลับไปเริ่มใช้แผนภูมิการตัดสินใจอีกครั้งหลังจากวิเคราะห์อันตรายใหม่

ภาพที่ ก.3 ตัวอย่างการกำหนด CCP
(ใช้กับแต่ละขั้นตอนที่ระบุว่ามีอันตรายที่มีนัยสำคัญ)

ขั้นตอนของกระบวนการ	อันตรายที่มีนัยสำคัญ	คำถามที่ 1 สามารถควบคุมอันตรายที่มีนัยสำคัญ ณ ขั้นตอนนี้ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้โดยใช้โปรแกรมพื้นฐาน (เช่น GHPs) ใช่หรือไม่*	คำถามที่ 2 ขั้นตอนนี้มีมาตรการควบคุมเฉพาะสำหรับอันตรายที่มีนัยสำคัญที่ระบุใช่หรือไม่	คำถามที่ 3 ในขั้นตอนต่อไปมีมาตรการควบคุมเพื่อป้องกันหรือขจัดอันตรายที่มีนัยสำคัญที่ระบุหรือลดอันตรายนั้นสู่ระดับที่ยอมรับได้ใช่หรือไม่	คำถามที่ 4 ขั้นตอนนี้มีความเฉพาะเจาะจงในการป้องกันหรือขจัดอันตรายที่มีนัยสำคัญที่ระบุ หรือลดอันตรายนั้นสู่ระดับที่ยอมรับได้ใช่หรือไม่***	หมายเลข CCP
ระบุขั้นตอนของกระบวนการ	อธิบายอันตรายและสาเหตุ	หากใช่ ขั้นตอนนี้ไม่ใช่ CCP หากไม่ใช่ ให้ตอบคำถามที่ 2	หากใช่ ให้ตอบ คำถามที่ 3 หากไม่ใช่ ขั้นตอนนี้ไม่ใช่ CCP ให้ประเมินขั้นตอนต่อไปเพื่อหา CCP**	หากใช่ ขั้นตอนต่อไปนั้นเป็น CCP หากไม่ใช่ ให้ตอบคำถามที่ 4	หากใช่ ขั้นตอนนี้เป็น CCP หากไม่ใช่ ปรับเปลี่ยนขั้นตอนกระบวนการ หรือผลิตภัณฑ์ เพื่อกำหนดมาตรการควบคุม****	กำหนดหมายเลข CCP และให้รวมไว้ในแบบฟอร์ม HACCP (แผนภาพที่ ข.2)

หมายเหตุ

* พิจารณานัยสำคัญของอันตราย (พิจารณาจากโอกาสการเกิดอันตรายหากไม่มีการควบคุม และความรุนแรงของอันตราย) และอันตรายนั้นสามารถควบคุมได้อย่างเพียงพอโดยโปรแกรมพื้นฐาน เช่น GHPs หรือไม่ ทั้งนี้ GHPs อาจเป็น GHPs ที่ปฏิบัติเป็นประจำ หรือ GHPs ที่ต้องการความเอาใจใส่มากขึ้น เพื่อควบคุมอันตราย (เช่น การตรวจเฝ้าระวัง และการบันทึกข้อมูล)

** หากคำถามที่ 2 ถึง คำถามที่ 4 ยังระบุ CCP ไม่ได้ ให้ปรับเปลี่ยนกระบวนการหรือผลิตภัณฑ์เพื่อกำหนดมาตรการควบคุมและวิเคราะห์อันตรายใหม่

*** พิจารณาว่ามาตรการควบคุมที่ขั้นตอนนี้ใช้ร่วมกับมาตรการควบคุมในขั้นตอนอื่นเพื่อควบคุมอันตรายเดียวกันหรือไม่ หากใช้ร่วมกัน ขั้นตอนทั้งสองเป็น CCPs

**** กลับไปเริ่มใช้แผนภูมิการตัดสินใจอีกครั้งหลังจากวิเคราะห์อันตรายใหม่